

Njia, Kweli na Uzima

SABATO MCHANA

Somo la Juma Hili: Yohana 13:1-20; Yohana 14:1-3; Danieli 7:27; Yohana 14:5-11; Yohana 1:14; Kol. 1:16, 17; Yohana 5:38 – 40.

Fungu la Kukariri: “Hakuna mtu aliyemwona Mungu wakati wote; Mungu Mwana pekee aliye katika kifua cha Baba, huyu ndiye aliyemfunua” (Yohana 1:18).

Injili ya Yohana ipo katika sehemu kuu nne: Dibaji (Yohana 1:1-18), Kitabu cha Ishara (Yohana 1:19 – 12:50), na Kitabu cha Utukufu (Yohana 13:1-20:31), na Hitimisho (Yohana 21:1-25). Hadi sasa, somo letu limelenga hasa katika Dibaji na Kitabu cha Ishara, ikiyenga msingi kwamba Yesu ni nani kupitia kwa miujiza Yake (ishara), mjadala na mafundisho. Sasa, mafundisho yanahama hususan kwenda katika sehemu ya tatu ya Yohana, Kitabu cha Utukufu.

Jambo la kupendeza, kauli saba maarufu za “MIMI NI” zinatengeneza daraja linalopita Kitabu cha Ishara na Kitabu cha Utukufu. Hizi ni “Mkate wa uzima” (Yohana 6:35, 41, 48, 51), “nuru ya ulimwengu” (Yohana 8:12; Yohana 9:5), “mlango” (Yohana 10:7, 9), “mchungaji mwema” (Yohana 10:11, 14), “ufufuo na uzima” (Yohana 11:25), “njia, kweli na uzima” (Yohana 14:6), na “mzabibu wa kweli” (Yohana 15:1, 5).

Somo la juma hili litaanza na kusudi la hotuba ya kuaga na utangulizi wake na tukio muhimu la Bwana Yesu kuosha miguu ya wanafunzi Wake. Kisha litageukia katika kauli ya “MIMI NI...” katika sura ya 14 (“Mimi ni njia, kweli, na uzima”).

*Jifunze somo la juma hili unapojiandaa kwa ajili ya Sabato, Desemba 7.

Nimewapa Kielelezo

Hotuba ya kuaga (Yohana 13-17) inatoa maelekezo kwa wanafunzi wa Bwana Yesu kuhusu siku zijazo. Muundo wake wa kifasihi unafanana na wa hotuba ya kuaga ya Musa kwenye Kumbukumbu la Torati au Yakobo akiwabariki watoto wake (*Mwanzo 47-49*) au Daudi akimwelekeza Sulemani (*1 Mambo ya Nyakati 28, 29*). Yesu anawafariji wanafunzi Wake kuhusu kuondoka Kwake. Anaahidi uwepo wa mwingine atakayemwakilisha Yeye (*Roho Mtakatifu; Yohana 14-16*). Anatabiri juu ya huzuni itakayokuja (*Yohana 15, 16*), na anawahimiza wanafunzi wadumu kuwa waaminifu (*Yohana 15*).

Soma *Yohana 13:1-20*. **Ni kitu gani kilichotokea hapa, na kwa nini kisa hiki ni muhimu hivyo? Ni mafundisho gani ambayo Bwana Yesu alitaka kufundisha hapa?**

Katika sehemu hii ya dunia, katika siku za Yesu, watu walivaa makubazi na wengine walitembea bila viatu. Miguu ilipata vumbi na kuwa na uchafu. Ilikuwa ni desturi kwa mtumishi au mtumwa kuosha miguu ya wale wanaokuja kwa ajili ya mlo. Lakini hakuna mtumishi aliyekuwepo kwa ajili ya shughuli hii usiku ambao Yesu alikula mlo Wake wa mwisho pamoja na wanafunzi Wake kabla ya kukamatwa Kwake.

Kwa mshangao wa kila mtu, Yesu mwenyewe aliinuka kutoka chakulani na kuosha miguu yao wote. Yohana 13:4, 5 inasimulia matendo ya Yesu hatua kwa hatua. Inasimuliwa kwa undani hivi ili kusisitiza utendaji wa Mwalimu kufanya jambo hili la unyenyekevu ambalo ilikuwa vigumu kuamini lingetendeka.

Kwa kueleza kuhusu jibu la Petro, Yohana 13:8-11 inaonesha undani zaidi wa hisia ya fadhaa na kutokuelewa kwa wanafunzi kulingana na matendo ya Yesu. Inawezekanaje kwa Yesu, aliye Bwana, Masihi kufanya kazi duni kiasi kile? Ndipo Petro alipoomba kwa ajili ya zaidi ya hilo, akionesha shauku yake ya kuunganika na Bwana Yesu kikamilifu kabisa.

Umuhimu wa kitendo cha Yesu unafungamana na Yeye alivyo. Anasema katika Yohana 13:13 kwamba yeye ni Mwalimu na Bwana. Hivyo ndivyo walivyomwita, naye Anaonesha kuwa ndivyo ilivyo. Majina haya ya vyeo haya yanaelezea mamlaka na uwezo.

Hata hivyo, Yesu anafundisha kwamba uwezo na mamlaka vinapaswa vitumike kwa ajili ya huduma, si kwa ajili ya kujitukuza. Kanisa la Waadventista linafuata maana hii ya mfano wa Yesu, likichukua kile kinachoitwa kwa usahihi ibada ya Unyenyekevu kama ibada ya matayarisho kwa ajili ya Meza ya Bwana.

Ibada hii ya Unyenyekevu inakufundisha nini kuhusu kufuata hatua za Bwana Yesu na jinsi ya kuhudumia wengine kwa unyenyekevu?

Ni Hakika Nitakuja Tena

Soma *Yohana 14:1-3*. Bwana Yesu alisema maneno haya katika muktadha gani?

Mwishoni mwa *Yohana 13*, Bwana Yesu anasema kwamba anaondoka (*Yohana 13:33*). Hii inamsababisha Petro kuuliza swali kuhusu pale Yesu alipokuwa akienda (*Yohana 13:36*). Wanafunzi hawaelewi kwamba Bwana Yesu anazungumzia juu ya kifo Chake, ufufuo na kupaa juu. Petro anasema ya kwamba yuko tayari kutoa uhai wake kwa ajili ya Bwana Yesu (*Yohana 13:37*). Hapa ndipo Bwana Yesu anapotabiri juu ya Petro kumkana (*Yohana 13:38*).

Ni katika muktadha huu ambapo Yesu anawaambia wanafunzi Wake wasifadhaike miyoni mwao (*Yohana 14:1*). Kitenzi kufadhaika kimetafsiriwa katika Kiyunani kama tarassō, inayomaanisha kuchochea, kuvuruga, kusumbua, kuingiza katika kuchanganyikiwa. Haishangazi kwamba wanafunzi wanachanganyikiwa kwa maneno ya Yesu.

Lakini, akikabiliana na hofu zao, anazungumza juu ya nyumba ya Baba Yake, ambapo kuna vyumba vingi (sio majumba bali vyumba kama katika nyumba ya wageni). Yeye anakwenda huko kuwaandalia mahali. Maneno Yake yanaonekana kuelekeza mbele zaidi ya dhoruba inayokuja ya msalaba hadi wakati atakaporudi kukomboa watu Wake. Anatazamia wakati ambapo msiba wote huu pamoja na dhambi vitakuwa vimekwisha kabisa (*tazama Dan. 7:27*).

Yesu anasema, “‘Nikienda... nitakuja tena niwakaribishe kwangu; ili nilipo mimi, nanyi mwepo’ ” (*Yohana 14:3*). Ni wazi kuwa ni ahadi ya kuja Kwake mara ya pili.

Ni nini msingi wa kuwa na uhakika katika ahadi hiyo? Wengi wangesema utimizo wa unabii wa Biblia, na hilo ni kweli. Lakini katika *Yohana 14:3*, msingi umeelezwa kwa namna tofauti. Katika aya hii, nitakuja kwa kweli ipo katika wakati uliopo kwa Kiyunani (ninakuja). Haya ni matumizi ya kauli inayoashiria wakati uliopo katika Kiyunani inayoitwa ‘futuristic present’ (wakati uliopo unaokuja). Ni tukio la wakati ujao linalozungumzwa kwa uhakika kiasi kwamba inaelezewa kana kwamba tayari linatokea. Kwa hivyo, ni sawa kutafsiri kirai hicho kama, hakika nitakuja tena.

Msingi wa tumaini letu katika kurudi kwa Bwana wetu sio tu utimizo wa unabii wa Biblia. Upo pia, tena umejengwa kwa hakika zaidi, kwenye imani katika Mtu aliyeitoa ahadi hiyo. Alisema kwamba ni hakika Atarejea kwa ajili ya watu Wake. Tunaweza kuweka imani yetu katika ahadi hiyo kwa sababu ya Yeye aliyeitoa.

Msalaba unatufundisha nini juu ya uhakika wa kuja kwa Kristo mara ya pili? Kama hakuna Ujio wa mara ya Pili, kifo cha Yesu kilitupatia faida gani katika ujio wa mara ya kwanza?

Mimi ni Njia, Kweli na Uzima

Soma Yohana 14:5, 6. Ni swali gani aliloliuliza Tomaso kuhusu pale ambapo Yesu alikuwa akienda? Bwana Yesu alijibuje?

Swali la Tomaso linaonekana kuwa na mantiki kiasi cha kutosha. Ikiwa hujui mahali mtu anapokwenda, unawezaje kujua njia ya kumfuata mtu huo? Bwana Yesu anapindua swali hilo kwa kuonesha kwamba Yeye mwenyewe ndiye njia. Njia ya kwenda kwenye nini? Njia ya kwenda kwa Baba. Katika Dibaji (Yohana 1:1-18), uhusiano wa karibu sana kati ya Neno (logos), Yesu Kristo, na Baba umesisitizwa.

Yohana 1:18 inasema kwamba mwana pekee (imetafsiriwa vyema hapa kuwa wa pekee) Mungu ndiye ambaye amefanya Baba ajulikane. Kufanya ajulikane katika aya hii ni kitenzi cha Kigiriki *exēgeomai*, kinachomaanisha kueleza, kufasiri, kufichua. Tunapata neno *exegisis* (ufafanuzi) kutoka katika hili. Linamaanisha kuleta maana. Hivyo, Yesu Kristo ndiye kiunganishi kwa Baba, Yeye anayefafanua au anayemwelezea Baba kwa ulimwengu ulioanguka. Kwa hivyo Yeye ndiye pito au njia ya kwenda kwa Baba. Bila Yeye, ufahamu wetu ni mfinyu.

Soma Yohana 14:7-11. Bwana Yesu aliondoaaje hali ya kutokuelewa kwa Filipo?

Filipo aliomba kumuona Baba, jambo ambalo mwanadamu mwenye dhambi hawezi kufanya na bado akaishi (*linganisha na Kut. 33:17-34:9, Yn. 1:18*). Yesu anawakemea ukosefu wa ufahamu na anaonesha kwamba ikiwa umemwona Yeye, unakuwa umemwona Baba (Yohana 14:9). Kwa hiyo, ni wazi kwamba Yesu ndiye njia ya kwenda kwa Mungu. Bila ya Yeye, njia inakuwa giza na haina uhakika. Yeye ndiye nuru inayoangazia njia iendayo kwa Mungu.

Yesu anaunganisha maneno matatu: njia, kweli na uzima. Neno njia limetumika katika Yohana 1:23 tu, kuhusu Yohana Mbatizaji kuandaa njia kwa ajili ya Yesu, na linatumika hapa katika Yohana 14:6. Lakini kweli na uzima ni mada muhimu katika Injili. Somo letu la siku ya Jumatano na Alhamisi litasisitizia dhana ya ile kweli, mada muhimu, hasa katika ulimwengu ambapo wazo lenyewe la "ukweli" linatiliwa shaka.

Kwa nini inafariji sana kutambua kwamba Yesu ndiye udhihirisho bora zaidi tutakaokuwa nao hapa unaonesha jinsi Mungu Baba alivyo hasa?

MIMI Ndimi Kweli

Soma Yohana 1:14, 17; Yohana 8:32; Yohana 14:6 na Yohana 15:26. Yohana anafungamanishaje dhana ya ile kweli moja kwa moja na Yesu?

Tena na tena katika Injili ya Yohana, kweli inaunganishwa na Yesu, na Baba Yake, na Roho Mtakatifu. Kweli inaunganishwa na Yesu, Neno (logos), na inaunganishwa na nuru – katika kuilinganisha na giza (Yohana 1:1-14, Yohana 3:19-21). Na, vilevile, uongo unaunganishwa na mwovu na dhambi (Yohana 8:44-46). Matokeo yake, 'kweli' katika Yohana siyo tu suala la taarifa na idadi. Japo inahusisha mambo ya namna hiyo, lakini zaidi ya hayo, dhana ya ile kweli inahusisha kipengele cha kimaadili cha uaminifu kwa Mungu na kwa mapenzi Yake.

“Wako wengi wanaomlilia Mungu aliye hai, wakiwa na hamu ya kuwako kwa Mungu. Nadharia ya kifalsafa au insha za vitabu, hata ziwe na ustadi kiasi gani, haziwezi kutosheleza moyo. Uthabiti wa maneno na uvumbuzi wa wanadamu havina thamani yoyote. Acha neno la Mungu liwazungumzie wanadamu. Waache wale ambao wamesikia tu mapokeo na nadharia za kibinadamu na kanuni za wanadamu wasikie sauti Yake Yeye ambaye neno Lake linaweza kuifanya upya roho mpaka ifikie. Uzima wa milele.” – Ellen G. White, *Lulu za Uzima*, uk. 17.

Hebu tafakari juu ya maana ya Yesu kuwa ndiye Kweli. Yesu ni logos, Neno aliyekuwa na Mungu tangu mwanzo na aliyekuwa Mwumbaji wa vitu vyote vilivyoubwa (Yohana 1:1-4). Mmoja pamoja na Baba tangu milele hadi milele, Yesu anazo sifa na tabia za Baba, na hivyo Yeye pia ndiye **“MIMI NIKO.”** Uwepo Wake hauko chini ya yeyote wala chochote. Hakuna kilichopo ukiwepo ufahamu, ambao upo kando yake Yeye. Kila kitu kilichopo, kilichoubwa, kiliumbwa na Yesu tu na kipo katika Yeye pia. “Kwa kuwa katika yeye vitu vyote viliumbwa, vilivyo mbinguni na vilivyo juu ya nchi, vinavyoonekana na visivyooonekana; ikiwa ni vitu vya enzi, au usultani, au enzi, au mamlaka; vitu vyote viliumbwa kwa njia yake, na kwa ajili yake. Naye amekuwako kabla ya vitu vyote, na vitu vyote hushikana katika yeye” (Kol. 1:16, 17).

Yesu, siyo tu mfano halisi wa ile kweli; Yeye ndiye Kweli. Kweli siyo dhana au muundo wa maneno. Ni Nafsi!

Huyu Kweli, Yesu Kristo, anaweza kufananishwa na jua linaloangazia ulimwengu (Yohana 8:12). Hii inakwenda sambamba na kile C.S. Lewis alichokisema kuhusu Ukristo; “Ninaamini katika Ukristo kama ninavyoamini kwamba Jua limechomoza, siyo tu kwa sababu ninaliona, bali kwa sababu kutokana nalo ninaona kila kitu kingine.” – *Is Theology Poetry?*” (n.p.: Samizdat University Press, 2014), uk. 15, kwa mara ya kwanza iliwasilishwa mwaka 1944.

Ni kwa njia ya Yesu, aliye Kweli, kwamba tunaweza kuufasiri ulimwengu unaotuzunguka kwa usahihi.

Maandiko na Kweli

Katika Injili yote, Maandiko yanachukua nafasi muhimu sana katika kutuambia kuhusu Yeye aliye njia, kweli na uzima. Katika vitabu vyote vya Injili, kama ilivyo katika Biblia yote, katika Agano la Kale na Jipya, Maandiko yanachukua nafasi muhimu katika kuufunua ukweli. Hili ni kweli hasa inapokuja katika kutufundisha kuwa Yesu ni nani na kile alichokuja kufanya.

Soma *Yohana 5:38-40*. Bwana Yesu anasema nini hapa kuhusu Maandiko? _____

Bwana Yesu na wanafunzi Wake walielekeza katika Maandiko tena na tena ili kumthibitisha Yeye kama Masihi. Kristo alisema, "Kwa maana kama mngalimwamini Musa, mngeniamini mimi; kwa sababu yeye aliandika habari zangu Lakini msipoyaamini maandiko yake, mtayaamini wapi maneno yangu?" (*Yohana 5:46, 47*).

Soma *Luka 24:27*. Kwa nini ni muhimu kwamba Bwana Yesu alielekeza kwanza katika Maandiko ili kudhihirisha umuhimu wa huduma Yake? _____

Akinukuu kitabu cha Kutoka mahali pengine, Kristo alisema, "Tena kwa habari ya kiyama ya watu, hamjalisoma neno lililonenwa na Mungu...?" (*Mt. 22:31*). Zakaria alirejea kwenye ahadi za Mungu kwamba "Kama [Mungu] alivyosema tangu mwanzo Kwa kinywa cha manabii wake watakatifu" (*Luka 1:70*). Kwenye hotuba yake siku ya Pentekoste, Petro alisema, "ilipasa andiko litimizwe, alilolinena Roho Mtakatifu zamani kwa kinywa cha Daudi" (*Matendo 1:16*).

Biblia siyo kitabu cha kiada katika sayansi. Hakielezei namna ya kupasua atomu au kufanya upasuaji wa ubongo. Tena kinafanya kitu fulani ambacho ni cha maana zaidi. Kinatupatia muktadha ambao kwa huo ulimwengu (au malimwengu) wote unakuwa na maana. Ni ufunguo unaofungua mlango, nuru inayofanya iwezekane kuona. Bila ya hiyo, tungekuwa gizani kuhusu kuwepo kwa Mungu, nafasi Yake katika ulimwengu, chimbuko letu wenyewe, maana ya uhai, na suala la wakati ujao.

Ni zipi baadhi ya kweli zinazofundishwa katika Biblia ambazo sayansi, hata katika nadharia, haziwezi kutufundisha?

Jifunze Zaidi: Soma Ellen G. White, " 'Nuru ya Uzima,' " uk. 73- 88, *katika Tumaini la Vizazi Vyote*; E. Edward Zinke, "The Authority of the Bible and the Certainty of the Second Coming," *The Certainty of the Second Coming* (Hagerstown, MD: Review and Herald Publishing Association, 2000), uk. 23-36.

Bwana Yesu aliposema, "Mimi ni nuru ya ulimwengu," "Alikuwa katika ua wa hekalu uliohusianishwa hasa na huduma ya Sikukuu ya Vibanda. Katikati ya ua huu ilisimama mihimili miwili mirefu, iliyoshikilia nguzo za taa zilizo kubwa. Baada ya kafara ya jioni, taa zote ziliwashwa, zikitoa mwanga wake juu ya Yerusalemu yote. Sherehe hii ilikuwa ni ukumbusho wa nguzo ya nuru ambayo iliwaongoza Israeli huko jangwani, pia ilichukuliwa kuwa ilikuwa ikionesha mbele katika kuja kwa Masihi. Wakati wa jioni pale taa zilipowashwa, ua huu ulikuwa ni mandhari ya kuamsha furaha kubwa...

"Katika mwanga wa Yerusalemu, watu walionesha tumaini lao la ujio wa Masihi ili kueneza nuru Yake juu ya Israeli. Lakini kwa Yesu mandhari hii ilikuwa na maana pana zaidi. Kama vile taa angavu za hekalu zilivyowashwa na kuwaangazia wote, ndivyo Kristo, chanzo cha nuru ya kiroho, Anavyoangaza giza la ulimwengu. Lakini ishara hiyo haikuwa kamilifu. Nuru hiyo kubwa ambayo mkono Wake mwenyewe uliweka juu angani ilikuwa ni kiwakilishi cha kweli cha utukufu wa kazi Yake.

"Ilikuwa asubuhi; jua ndipo tu lilikuwa limechomoza juu ya mlima wa Mizeituni, na miale yake ilikuwa ikianguka kwa uangavu wenye kutia kiwi kwenye hekalu lenye marumaru, na kumulika kuta za dhahabu za hekalu, wakati Yesu, akionesha kidole kwake, alisema, "Mimi ndimi nuru ya ulimwengu." - Ellen G. White, *Tumaini la Vizazi Vyote*, uk. 73.

Maswali ya Majadiliano:

1. Darasani, zungumzia jibu lako la swali la mwisho la siku ya Alhamisi. Ni kweli zipi muhimu sana zinazofundishwa kwenye Biblia ambazo kamwe tusingeweza, hata kwa kanuni, kujifunza kutokana na sayansi? Kwa mfano, juu ya Msalaba? Au Ufufuo? Au juu ya Ujio wa Mara ya Pili? Ni kweli zipi zingine muhimu za kibiblia ambazo lazima zifunuliwe kwetu - vinginevyo, kamwe tusingeweza kuzijua?

2. Tafakari juu ya anguko la Lusifa, kiumbe aliyekuwa mkamilifu akiwa na ujuzi mwingi wa kiakili wa Mungu na wa kujua Mungu alivyo. Na licha ya hivyo, pamoja na kuwa na yote hayo, aliasi dhidi ya Mungu. Hili linatuambia nini juu ya ukweli wa nia huru, nia ile ile huru tuliyo nayo - na kwa nini, kila muda upitao, tunahitajika kuchagua kusalimisha nia hiyo kwa Mungu?